

STUDERA. Läs igenom trendkortleken och fundera över vilka tankar trenderna och spänningarna väcker. Är de redan bekanta? Vilka syns redan nu? Vilka är överraskande?

VÄRDERA. Dra slumpmässigt 3–6 kort ur kortleken och lägg dem i prioritetsordning som motsvarar din egen uppfattning. Om du arbetar med andra, diskutera och jämför trendkortens ordning med varandra. Uppstår det diskussion om gemensamma teman? Är ni eniga?

BERÄTTA. Dra 3–6 kort och hitta på utifrån dem en berättelse om framtiden. Koppla till berättelsen teman som du själv arbetar med eller som har en anknytning till ditt eget liv. Dela berättelsen med de övriga.

LÖS. Välj en spänning ur kortleken. Fundera över hur man kunde lösa den: är en av sidorna i spänningen starkare, kan det uppstå en ny riktning eller stannar man i ett spänningstillstånd – och vad skulle detta innebära?

DRÖM. Dra 3–6 trendkort och skapa utifrån dem den bästa möjliga framtidsbilden genom att beskriva framtiden för en sak som är viktig för dig kopplat till dina kort.

HITTA PÅ. Dra 3–6 kort och hitta på utifrån idéer som korten ger en framtidsjäms, lösning, produkt eller ett tillvägagångssätt som gäller ditt eget intresseområde och som för utvecklingen i en bättre riktning.

BLI ÖVERRASKAD. Dra 3–6 kort och hitta på helt motsatta utvecklingsriktningar. Vad har hänt för att den helt motsatta utvecklingsriktningen blir verklighet? Hittar du överraskande perspektiv? Berätta de mest intressanta och överraskande tankarna för andra. Diskutera om detta skulle kunna ske.

KÄNN DIN FRAMTID

Sitras trendkort innehåller olika slags trender som vi tror påverkar vårt liv redan nu och därmed också vår framtid. Dessutom innehåller korten beskrivningar av spänningar mellan trender.

Man kan inte förutsäga framtiden med hjälp av korten. Däremot kan de användas till att mjuka upp och tänja på sitt eget tänkande, komma med idéer samt skapa visioner om vad framtiden kunde innebära. Du behöver bara trendkortet, en penna och papper. Det är också trevligt att ta med några kollegor eller kompisar.

GOD MORGONDAG!

KLIMATET BLIR VARMARE

Temperaturen på jorden har sedan 1800-talet stigit globalt med cirka 1 grad och i Finland med cirka 2 grader. Man lyckas hålla temperaturökningen globalt vid 1,5 grader om, och endast om, man snabbt minskar de globala växthusgasutsläppen. Om den nuvarande situationen fortsätter stiger temperaturen med 3–4 grader under detta århundrade, vilket skulle leda till en situation där klimatuppvärmningen blir självgenererande. Följden av detta vore bland annat hungersnöd, omfattande klimatflyktingströmmar, massutrotning av biotoper, kustöversvämningar samt att många områden blir obeboeliga.

SITRA

EXTREMA VÄDERFÖRHÅLLANDEN BLIR VANLIGARE

Klimatförändringen ökar extrema väderförhållanden. Översvämningar och torka ökar, likaså även allt kraftigare stormar. Varierande väderförhållanden orsakar påfrestningar särskilt på jordbruket och infrastrukturen.

SITRA

NATURENS MÅNGFALD MINSKAR

Nu pågår en massutrotning av arter som beror på människans verksamhet. En miljon arter hotas av utrotning redan under de följande årtiondena, om inte situationen snabbt förbättras genom att minska konsumtionen av naturresurser, minska befolkningstillväxten och utvidga skyddsområden. Försämringen av naturens tillstånd hotar hundratals miljoner människors välbefinnande och orsakar även årliga ekonomiska förluster på hundratals miljarder.

SITRA

ÖVERKONSUMTION AV RESURSER OCH VARIERANDE TILLGÅNG

På grund av den ökande konsumtionen blir många resurser allt knappare eller så ökar kostnaderna för att skaffa dem.

I industrin kan det förekomma utmaningar i fråga om tillgång till kritiskt material. Sand som lämpar sig för bygge riskerar också att ta slut, likaså även sötvatten i flera områden. En betydande ökning av ersättande material och materialcirkulation blir viktigare.

SITRA

UTARMNING AV JORDEN

Med den nuvarande takten har 90 procent av jordmånen utarmats före 2050 och mullhaltig jord hotar att ta slut i världen om 60 år. Klimatförändringen förvärrar situationen allteftersom extrema väderförhållanden blir vanligare. Genom att förebygga erosion och binda koldioxid i jordmånen kan man öka matsäkerheten och samtidigt också dämpa klimatförändringen.

SITRA

AVFALLSMÄNGDERNA ÖKAR

I världen produceras i genomsnitt 0,7 kilo avfall per person varje dag. I Finland är motsvarande siffra 1,4 kilo. Prognosen är att avfallsmängderna ökar med 75 procent fram till 2050. Avfallsmängderna kan minska betydligt med hjälp av lösningar i den cirkulära ekonomin.

SITRA

SPÄNNING

MILJÖMEDVETENHET VS. MILJÖHANDLINGAR

Människornas miljömedvetenhet har ökat, men dess effekter syns inte ännu tillräckligt i handlingar. Det är möjligt att allt fler ändrar sin livsstil, men det kan också hända att skepticismen mot miljöförändringar ökar. Spänningen mellan medvetenhet och handlingar kan också leda till en djupare uppdelning mellan dem som kräver handlingar och dem som underskattar dem. Uppdelning förhindras allra bäst med gemensamma diskussioner och samarbete för att genomföra en rättvis och socialt acceptabel samhällsförändring.

SITRA

SPÄNNING

RINGAKTNING VS. AKTIVISM

Klimatmarscher och rörelser som kräver radikala miljöåtgärder, såsom internationella Extinction Rebellion, samlar allt fler människor. Samtidigt ökar nedsättande röster som nekar individens eller Finlands betydelse för att lösa globala problem. Det finns emellertid allt fler tecken på att aktivism har åstadkommit beslut som är bättre med tanke på miljön, åtminstone i fråga om att sätta mål. Det kan också hända att uppdelningen mellan dem som underskattar problemet och aktivister polariseras ytterligare.

SITRA

SPÄNNING

SYN PÅ NATUREN SOM RESURS VS. EGENVÄRDE

Inställningen till naturen är fortfarande ofta att den är en resurs som människan som skapelsens krona kan fritt använda. Enligt den motsatta uppfattningen är människan en del av naturen precis som andra organismer och hon borde anpassa sin verksamhet så att det lämnas utrymme åt andra.

SITRA

SPÄNNING

FINLAND VS. DEN ÖVRIGA VÄRLDEN

Kvantitativt sett är Finland en liten aktör i fråga om klimatutsläpp och andra miljökonsekvenser, men per person är vår påverkan stor. Skeptiker anser att Finlands åtgärder inte har någon verkan, när däremot andra lyfter fram Finlands roll i att komma med lösning och föregå med gott exempel. Eftersom förmögna industriländer producerar den största delen av utsläppen, har de också proportionellt ett stort ansvar och å andra sidan också de bästa möjligheterna att ur medborgarnas minska utsläpp så rättvist som möjligt.

SITRA

SPÄNNING

EN RÄTTVIS VS. OJÄMLIK ÖVERGÅNG TILL ETT HÅLLBART SAMHÄLLE

Att svara mot den ekologiska hållbarhetskrisen förutsätter snabba och betydande förändringar i samhällets strukturer och praxis.

Hur stora förändringar lyckas man genomföra och hur snabbt?
Hur försäkras man sig om att övergången till ett hållbart samhälle är jämlikt och rättvist?

SITRA

LIVSLÄNGDEN ÖKAR OCH BEFOLKNINGEN ÅLDRAS

Människorna lever längre och befolkningsstrukturen åldras. I västerländska samhällen blir unga en minoritet. Ungdomarna kan inte ensamma ha ansvaret för att börja använda nya tillvägagångssätt, teknologier och hållbarhet. Å andra sidan kan människans funktionsförmåga i framtiden vara en faktor som definierar mer än åldern. Hur ser våra samhällen ut då en allt större del av människorna är över 65 år och det är normalt att leva till hundra år?

SITRA

FÖDELSETALEN SJUNKER

Antalet barnlösa ökar och födelsetalen sjunker allt mer i Finland. Barnlöshet blir vanligare särskilt bland mindre utbildade.

SITRA

BEFOLKNINGEN KONCENTRERAS TILL VISSA OMRÅDEN

I Finland koncentreras befolkningen till några större tillväxtcentrum. På andra ställen minskar befolkningen och andelen äldre personer ökar.

SITRA

URBANISERINGEN FORTSÄTTER

Flyttning från landsbygden till städer fortsätter globalt.

År 2050 bor nästan 70 procent av världens människor i städer. Hurdana de megastäder som nu uppstår i Asien och Afrika blir definierar även den globala framtiden. En viktig fråga är om dessa städer blir jättelika slumområden med miljontals människor eller hållbara i fråga om sin infrastruktur, administration och verksamhet?

SITRA

MIGRATIONEN ÖKAR

Global migration ökar i och med förändringar av arbetslivet, urbanisering, konflikter och miljöförändringar. Även invandring till Finland kan öka.

SITRA

FLICKORS OCH KVINNORS STÄLLNING BLIR BÄTTRE

Globalt har jämställdheten mellan könen gått framåt, men det finns ännu mycket att förbättra särskilt i fråga om strukturella grundorsaker till ojämställdhet, till exempel i fråga om fördelning av arbete och beslutsmakt samt beaktande av omsorg och hushållsarbete nationalekonomiskt. Flickors och kvinnors ställning har blivit bättre och missförhållanden lyfts fram mer. Samtidigt har de sociala medierna medfört ny slags hatretorik samt aggressioner mot kvinnors och flickors ställning i de mest jämställda samhällena.

SITRA

HÄLSOUTMANINGARNA FÖRÄNDRAS

Då befolkningen åldras ökar demens, fallolyckor och andra åldersrelaterade sjukdomar. Värmeböljor som beror på klimatförändringen försämrar orken hos människor med svagt hälsotillstånd. Psykiska problem ökar särskilt bland unga, de bakomliggande orsakerna är bland annat klimatångest, konkurrenssamhället och informationsflödet som digitaliseringen medfört. Antibiotikaresistensen ökar och sjukdomar sprider sig snabbt i den globala världen.

SITRA

BILDNING AV OCH UPPDELNING I STAMMAR

Motsättningar ökar och människor börjar dela upp sig själva och andra i olika inbillade grupper utifrån värderingar, boendeort eller politisk inriktning, men även till exempel utifrån konsumtionsval eller livsstil. Man kopplar egenskaper som nödvändigtvis inte har något att göra med den ursprungliga uppdelningsgrunden till dessa ”stammar”.

SITRA

KONCENTRATIONSFÖRMÅGAN OCH DET KREATIVA TÄNKANDET MINSKAR

Enkel tillgång till information och den accelererande konkurrensen om uppmärksamhet har sänkt koncentrationsförmågan. För att klara sig i informationsflödet drar människor snabba slutsatser utifrån rubriker, bilder och mem. Det finns allt mindre tid för att bli uttråkad och för långsiktigt tänkande.

SITRA

BETYDELSEN AV RELIGIONER OCH IDEOLOGIER ÖKAR

Betydelsen av religioner ökar globalt. Det syns inte i samma omfattning i Finland, även om det finns tecken på att religion används som ett verktyg för politik och inflytande. Vid sidan av traditionella religioner kan nya ideologier, såsom posthumanism, erbjuda en grund för verksamheten i en föränderlig värld.

SITRA

SPÄNNING

STAD VS. LANDSBYGD VS. BOENDE OCH ARBETE PÅ FLERA ORTER

Att befolkningen koncentreras till några tillväxtcentrum och samtidigt önskan om att behålla Finland bebott orsakar motsättningar mellan städer och landsbygden. Motsättningarna tycks bli mer polariserade, även om det också finns ambitioner att hitta nyanser av grått genom företeelsen av att bo och arbeta på flera orter och en mångsidigare uppdelning.

SITRA

SPÄNNING

INTERNATIONALISM VS. NATIONALISM

I och med globaliseringen har världen blivit en mer internationell plats, och man har lyckats avtala om många saker på internationell nivå. Som motreaktion mot globalisering kan man emellertid också se en ökning av nationalism och betoning av statsgränser. Man ser inte alltid vilka fördelar internationalismen medför, eftersom de kan vara indirekta, och olägenheter lyfts fram i diskussionen.

SITRA

SPÄNNING

**INDIVIDUALISM VS.
KOLLEKTIVISM**

Den rådande individualistiska kulturen utmanas av stambildning, dvs. skapandet av nya sammansvetsade grupper, ökningen av rörelser som driver en viss fråga, och å andra sidan även delningsekonomin och kollektivboende.

SITRA

SPÄNNING

NÄTVERK VS. BUBBLOR

Polarisering av diskussioner och stambildning ökar bubblor, dvs. grupper med människor som tänker likadant. Å andra sidan betonas samtidigt sociala nätverk och det förtroende och den ömsesidighet som uppstår i dem med tanke på välbefinnande och även arbetslivet.

SITRA

SPÄNNING

FÖRSÖRJNINGSKVOTEN VS. UPPRÄTTHÅLLANDE AV VÄLFÄRDSSAMHÄLLET

Allteftersom befolkningen åldras och antalet människor i arbetsför ålder minskar växer spänningen mellan idén om välfärdssamhället och upprätthållandet av det. Arbetskraftsinvandring, längre karriärer och en hälsosammare livsstil kan minska spänningen, men vi kanske också står inför ett djupare omtänkande av strukturerna för arbete, försörjning och välbefinnande.

SITRA

FRÅN EN MULTIPOLÄR VÄRLD TILL EN VÄRLD MED FLERA KNUTAR

I stället för enskilda maktcentrum betonas i världspolitiken relationer och interaktion med andra. Förutom stater kan även andra aktörer, såsom företag, lobbyister, tankesmedjor, internationella institutioner och städer ha en betydelsefull roll.

SITRA

USA LÄMNAR VÄRLDSSCENEN

Den amerikanska administrationens betydelse för att upprätthålla världsordningen och att vara en vägvisare minskar, men många amerikanska organisationers och företags roll är fortfarande stark. Samtidigt växer Kinas roll.

SITRA

IDEALISERING AV STARKA LEDARE

Tankar om praktiskt envælde och de vises makt samt åsikten att demokratin är för långsam för eller oförmögen att reagera på vår tids brännande frågor utmanar demokratin. Behovet av snabba, stora förändringar och längtan efter enkla lösningar har ökat starka ledares popularitet, vilket åter utmanar individuella friheter och demokratin.

SITRA

UPPKOMST AV NYA RÖRELSER

Missnöjet med de nuvarande åtgärderna bland annat i fråga om klimatförändringen och naturens mångfald har fått allt fler att demonstrera. Å andra sidan mobiliserar även åtgärder som upplevs som ojunga och ojämlika människor. Sociala medier skapar snabbt rörelser som driver en viss fråga.

SITRA

FÖRVIRRING INNEBÄR MAKT

Falsk information ökar och målet för opinionsbildning är allt oftare att skapa förvirring och osämja. Detta bidrar till upplevelsen av en komplex värld och längtan efter enkla lösningar.

SITRA

POPULISMENS FRAMMARSCH

Sämre framtidsutsikter, en splittring av den politiska kartan samt de sociala mediernas polariserande effekt har lyft fram populismen som betonar motsättningen mellan eliten och folket.

SITRA

SPÄNNING

CENTRALISERADE BESLUT VS. OMFATTANDE DELAKTIGHET

Den ekologiska hållbarhetskrisen och många andra utvecklingsriktningar förutsätter snabba och betydande åtgärder. Samtidigt måste man emellertid stärka delaktigheten, gemensamma diskussioner och förståelse samt förebygga polarisering av åsikter, eftersom man annars inte kan genomföra åtgärder. Centralt är att minska förvirring och uppfatta önskvärda framtider.

SITRA

SPÄNNING

**YTTRANDEFRIHET VS.
INFORMATIONSPÅVERKAN**

Behovet att ingripa i informationspåverkan, hatretorik och skymfning som sker på nätet är starkare. Samtidigt vill man emellertid värna om en ansvarsfull yttrandefrihet.

SITRA

SPÄNNING

GLOBALA INSTITUTIONER VS. EN VÄRLD MED FLERA KNUTAR

Globala institutioner utgår från stater och delvis från ett stormaktstänkande. En värld med flera knutar och olika slags aktörer utmanar denna modell. Å andra sidan stöder man sig just på globala institutioner för att lösa många besvärliga problem.

Hur kan man förnya det globala beslutsfattandet så att man också tar mer hänsyn till andra aktörer, såsom företag, städer och organisationer och så att man lyckas med att stärka globala institutioner?

SITRA

TEKNOLOGIN FÖRÄNDRAR TILLVÄGAGÅNGSSÄTTEN

Teknologin utvecklas snabbt och förändrar produktionsätt och verksamhetsmodeller. Allt fler saker kan automatiseras, produktion och verksamhet kan decentraliseras och kommunikation kan ske på distans eller i en virtuell miljö. Utnyttjande av teknologi förutsätter i allt större omfattning förändring av tankemodeller och tillvägagångsätt.

SITRA

APPLIKATIONER MED ARTIFICIELL INTELLIGENS GENOMSYRAR SAMHÄLLET

Självkörande bilar, tal till maskiner, skraddarsydda rekommendationer och andra applikationer med artificiell intelligens blir allt vanligare. Algoritmer ges allt mer makt att fatta beslut, varvid även frågor om transparens, ansvar och förvrängningar av information som används blir viktigare.

SITRA

DIGITALISERINGENS NÄSTA VÅG

Digitalisering, dvs. användning av digital teknologi i tjänster och interaktion mellan människor, är nutid. På kort sikt är intressanta utvecklingsriktningar med tanke på framtiden virtuell och förstärkt verklighet, röst- och geststyrning, tingens eller alltings internet, betoning av energieffektivitet och på lång sikt även tjänster som byggs på blockkedjor samt kvantdatorernas ankomst.

SITRA

HÄLSOTEKNOLOGI BLIR VANLIGARE

Bärbara enheter som följer upp hälsotillståndet har blivit vanligare och utvecklas fortfarande. Ökad informationsmängd möjliggör en mer individuell och förebyggande vård. Samtidigt utvecklas nya behandlingsformer som bland annat utgår från modifiering av genom och mikrobiota.

SITRA

PROGRAMMERADE ORGANISMER BLIR VANLIGARE I PRODUKTIONEN

Genetisk modifiering och syntetisk biologi möjliggör skapande av nya slags organismer och modifiering av existerande organismer i önskat syfte. Med hjälp av modifierad jäst kan man producera siden och med blågrönalger bränsle. Motsvarande tillämpningar kan utnyttjas till exempel i matproduktionen, kemiska processer, textilier, läkemedelsindustrin och bygge.

SITRA

PRISEN PÅ FÖRNYBAR ENERGI SJUNKER

Priset på sol- och vindkraft har sjunkit snabbt. Likaså har batteriteknologi för lagring av dem utvecklats snabbt. I vissa ställen är förnybar energi redan förmånligare än energi som produceras med fossila bränslen. Samtidigt decentraliseras energiproduktionen då allt fler medborgare producerar själv sin egen energi och säljer det som blir över.

SITRA

FÖRSTÅELSE FÖR TEKNOLOGI BLIR VIKTIGARE

Då allt fler saker sker på nätet i digitala plattformar blir det viktigt med lärande av nya slags teknologifärdigheter såväl i fråga om individer som stater. Detta kan betyda till exempel frågor som gäller användning och utnyttjande av data samt rättigheter i anknytning till detta, förståelse för algoritmers inverkan på beteendet och beslutsfattandet eller frågor som gäller beredskap inför nätbrottslighet.

SITRA

SPÄNNING

FÖRETAG VS. STATER SOM BESTÄMMER OM TEKNOLOGI

Införandet av teknologi formar samhället på ett påtagligt sätt och därför är det också viktigt att uppmärksamma vem som beslutar om dess utveckling: företag, stater eller medborgare, eller kanske alla tillsammans? I stället för enskilda teknologier är det också fråga om det ekosystem de utgör och beaktande av deras samverkan.

SITRA

SPÄNNING

SAMARBETE VS. KAMPEN OM ARTIFICIELL INTELLIGENS

Det pågår en tävling mellan både företag och stater om vem som lyckas få den allra största nyttan av den ökande datamängden och utvecklingen av artificiell intelligens till exempel genom definiering av patent, infrastruktur eller praxis. Den digitala teknologin sammanflätas allt tätare som en del av geopolitik.

SITRA

SPÄNNING

TEKNOLOGIN EN MÖJLIGHET VS. ETT HOT

Teknologin kan vara till hjälp i övergången till ett mer hållbart samhälle, men den kan också ha negativa effekter. I synnerhet strider teknologins ökande energibehov med uppnåendet av klimatmålen.

Dessutom kan teknologiberoende minska välbefinnandet.

SITRA

SPÄNNING

TEKNOLOGINS SPRIDNING VS. OJÄMLIKHET

I och med den snabba utvecklingen av teknologi och människornas ökade livslängder förekommer det i samhället allt fler teknologiska verkligheter som är separata från varandra. Olika åldersgrupper använder teknologi på sätt som avviker mycket från varandra. Det finns inte längre en lösning för alla.

SITRA

KONCENTRATION AV VÄLSTÅND

Det välstånd som den ekonomiska tillväxten medför fördelas inte hållbart utan koncentreras till allt färre. Ojämlighet med sina många dimensioner är en central framtidsutmaning såväl globalt som i Finland.

SITRA

DEN EKONOMISKA TILLVÄXTEN FLYTTAR UT FRÅN VÄSTLÄNDERNA

Globalt växer ekonomin, men i västländerna är tillväxten liten. Den åldrande befolkningen och gränserna för jordens ekologiska bärkraft ställer allt hårdare specialvillkor för den ekonomiska tillväxten. Samtidigt blir rollen för indikatorer för välbefinnande och genuin utveckling viktigare.

SITRA

STÄNDIG UTVECKLING AV KOMPETENS BLIR VIKTIGARE

Det föränderliga arbetslivet och samhället förutsätter ständig utveckling av kompetens. Betydelsen av att lära sig nytt, kreativitet, uppfatta helheter och färdigheter ökar. Det förekommer förändringstryck på strukturer för utveckling av kompetens och praxis.

SITRA

ARBETETS STRUKTURER FÖRÄNDRAS

Plattformsekonomin och nya organisationsmodeller utmanar det traditionella förhållandet mellan arbetsgivaren och arbetstagaren. Arbetet kan organiseras och dess förmåner kan delas på många sätt. Den traditionella uppdelningen i arbetslösa, arbetstagare och företagare gäller nödvändigtvis inte längre i framtiden, om antalet pensionärfريلansare, projektnomader och människor som befinner sig i olika mellanlägen ökar.

SITRA

DEN CIRKULÄRA EKONOMINS BETYDELSE ÖKAR

Cirkulär ekonomi är en ekonomisk modell där produktionen och användningen planeras så att det inte uppstår avfall, utan material och deras värde bevaras i cirkulationen. Cirkulär ekonomi innebär inte bara återvinning, utan även nya verksamhetsmodeller inom ekonomin såsom delning, leasing, reparation och återanvändning. Den nya teknologin har en nyckelroll när det gäller att möjliggöra detta.

SITRA

SPÄNNING

EN HÅLLBAR VS. KORRIGERANDE OCH FÖRNYANDE EKONOMI

Det finns en ökande samstämmighet i fråga om behovet av en reform av ekonomins strukturer och tankemodeller, men åsikterna om dess omfattning varierar. Ska man fokusera på hållbarhet och på att bekämpa skador eller ska man sätta förbättring av miljötillståndet som mål och socialt välbefinnande som specialvillkor? Hur ser man på ekonomins roll?

SITRA

SPÄNNING

KONCENTRATION AV VÄLSTÅND VS. RÄTTVIS VÄLSTÅNDSFÖRDELNING

Även om inkomstskillnaderna knappt har förändrats har välståndsskillnaderna ökat, liksom även den upplevda ojämlikhetens kvantitet. Då medelklassen minskar tillspetsas uppdelningen mellan rika och fattiga. En rättvis välståndsfördelning och säkerställande av försörjning är framtidens nyckelfrågor.

SITRA

SPÄNNING

PLATTFORMSMONOPOL VS. MÄNNISKOORIENTERAD DATAEKONOMI

Digitaliseringen har bidragit till koncentrationen av välstånd och lett till uppkomsten av plattformsmonopol. Som en motkraft kan man se plattformsandelstag och modeller för peer-to-peer-ekonomi och delningsekonomi, samt framstegen hos en människoorienterad, rättvis dataekonomi. I vilken riktning utvecklas den digitala ekonomin i Finland och i världen?

SITRA

SPÄNNING

KONSUMTIONSKULTUR VS. TILLRÄCKLIGT RÄCKER

Konsumtionen fortsätter att växa, även om miljömedvetenheten ökar. Det kan hända att konsumtionen börjar minska eller fokuserar allt mer på tjänster. Det kan också hända att konsumtionsvanor blir en faktor som delar befolkningen.

SITRA

SPÄNNING

OMVÄLVNINGAR I ARBETSLIVET VS. SÄKERSTÄLLANDE AV FÖRSÖRJNING

Den teknologiska utvecklingen och övergången till ett hållbart samhälle förändrar kraftigt verksamhetsområden och skapar samtidigt nya arbetsuppgifter. Osäkerheten i arbetslivet ökar och det är oklart hur arbete och försörjning uppstår och fördelas i framtiden. Diskussioner kring välståndsfördelning och försörjning borde stå i centrum för framtidsdiskussioner inom politik.

SITRA